

Список використаних джерел:

1. Сайт Головного управління статистики у Хмельницькій області <http://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/index.htm>.
2. Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств Хмельницької області за 2011 рік.
3. Саблук П.Т. Ціновий фактор у розвитку сільськогосподарського виробництва. / П.Т. Саблук, В.Я. Месель-Веселяк // Економіка АПК. – 2011. – №9. – С. 3-9.
4. Гончаров В.М. Аналіз державної підтримки аграрного сектору: світовий досвід / В.М. Гончаров, А.Є. Пожидаєв // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. – 2012. – Випуск 20. – Т. 2. – С. 8-12.
5. Стельмашук А.М. Механізм забезпечення конкурентоспроможності виробників цукросировини // Сталий розвиток економіки. – 2012. – №5. – С. 86-92.

Рецензент: д.е.н., професор Лаврук В.В.

УДК 338.242

АУТСОРСИНГ І ФОРСАЙТИНГ ЯК МЕТОДИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Єфімова Л.М., ст. викладач

*Кременчуцький університет економіки,
інформаційних технологій і управління*

*Єфімов В.П., начальник бюро управління контролю якостю
ПАТ «АвтоКраз»*

У статті викладені основні результати дослідження впливу ефективних методів управління на діяльність аграрних підприємств.

In the article the expounded basic result of research influence effective methods management on active in the agricultural enterprises.

Постановка проблеми. В процесі ринкової трансформації існуючого в радянські часи одержавленого сектора сільського господарства відбулася його розбалансованість, як органічної цілісності двох основних галузей: рослинництва і тваринництва. Більшість аграрних підприємств не займаються тваринництвом взагалі. В результаті склалася загрозлива ситуація у сфері забезпечення населення найбільш цінними продуктами харчування. Тому питання забезпечення раціонального розвитку рослинництва і тваринництва для аграрних підприємств є невід'ємною умовою забезпечення продовольчої безпеки країни, підвищення добробуту всього населення. У цілому це багаторівнева проблема. Важливою її складовою є налагодження економічно вигідних взаємовідносин між сільськогосподарськими товаровиробниками сировини та переробними структурами в інтегрованих підприємствах. Сучасні механізми агропромислової інтеграції між сільськогосподарськими і переробними підприємствами не дають змогу справедливо розподілити отримані прибутки, при цьому аграрне виробництво недоотримує значних коштів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Постійні зміни у середовищі діяльності аграрних підприємств вимагають пошуку якісно та кількісно нових змін у підходах до ведення господарської діяльності. Ці зміни повинні спиратись як на сучасні тенденції у розвитку агропромислового виробництва, так і на раніше обґрунтовані засади підвищення ефективності агропромислового комплексу держави.

У складі агропромислового комплексу виробництво продукції є ланкою, яка за своїм функціональним призначенням є головною в діяльності підприємств даної галузі. Вироблена в сільськогосподарських підприємствах і заготовлена сировина перш ніж надійти в особисте споживання, має пройти промислову переробку. Весь обсяг сільськогосподарської продукції розподіляється таким чином, що 60% надходить на промислову переробку, 25 % споживається у свіжому вигляді, решта – використовується в сільськогосподарському виробництві. Із перероблюваної сільськогосподарської продукції 85% як сировина надходить на підприємства харчової, а 15 % - у галузі легкої промисловості. На сьогодні проблема ефективної діяльності сільськогосподарських підприємств набуває принципового значення. Як свідчить закордонна практика використання нових технологій має значний вплив на підприємницьку діяльність. Серед новітніх методів можна назвати аутсорсинг та форсайтинг.

Аутсорсинг - інструмент зниження витрат в управлінні підприємством та спосіб підвищення ефективності функціонування підприємства за рахунок концентрації зусиль на основному виді діяльності.

Форсайтинг - механізм довгострокового прогнозування, стратегічного планування, управління конкурентоспроможністю, механізм передбачення майбутнього.

Запровадження цих методів повинно ефективно вплинути на сільськогосподарську галузь. Питання трансформації відносин між аграрним і промисловим секторами народного господарства є одним із етапів їх розвитку і передбачає поєднання зусиль цих двох найголовніших секторів економіки. Агропромислова інтеграція виробництва і переробки сільськогосподарської продукції є важливим організаційно-господарським ресурсом, використання якого багато в чому визначає ефективність функціонування агропромислового комплексу [2]. Розвиток виробничих процесів агропромислових підприємств, спрямований на ефективну переробку сільськогосподарської продукції існують різні погляди. Так, Червен І.І., Гаркуша О.М. віддають перевагу розподілу функцій виробництва та переробки по окремим великим підприємствам. В. Алексійчук, П. Саблук, М. Хорунжий та інші є прихильниками створення інтегрованих агропромислових формувань на різних засадах. В. Клочан обґрунтовує економічні переваги створення малих підприємств з переробки сільськогосподарської продукції [4]. Яценко В.М. вважає перспективним створення переробними підприємствами власних сировинних баз. Всі вище перелічені погляди стосуються різних напрямів спеціалізації сільськогосподарського виробництва: тваринництва, рослинництва[7]. Але, кожна підгалузь має свою специфіку, яка і викликає наведене різноманіття підходів щодо агропромислової інтеграції, на що звертає увагу В.Я. Месель-Веселяк [5].

Постановка завдання. Метою статті є дослідження нових технологій ефективного управління сільськогосподарськими підприємствами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективність роботи підприємства прямо пов'язана з конкурентоспроможністю його продукції. Чим вища конкурентоспроможність продукції підприємства, тим вище (за інших рівних умов) попит на неї, і тим більший економічний ефект отримує підприємство». Економічний ефект характеризують насамперед кількісні показники, серед яких використовують наступні:

- обсяг продажу у вартісному і кількісному обчисленні;
- сума прибутку на 1 грн. обсягу продажу;
- відношення обсягу продажу до вартості матеріально-виробничих запасів;
- частку вартості нереалізованої продукції в матеріально-виробничих запасах;
- відношення обсягу продажу до вартості нереалізованої продукції;
- відношення обсягу продажу до суми дебіторської заборгованості;
- завантаження виробничих потужностей;
- портфель замовлень (обсяг замовлень, чисельність замовників);
- витрати на наукові дослідження (показник потенційних можливостей підприємства);
- обсяг і напрям капіталовкладень.

Таким чином, при оцінці ефективності виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції особливо важливо враховувати ефективні канали збуту виробленої продукції та провести порівняльний аналіз збутових можливостей конкурентів.

В сучасних умовах господарювання для підприємств актуального значення набувають технології аутсорсингу, які дозволяють підтримувати економічну стійкість виробників в умовах жорсткої конкуренції та нестабільності зовнішнього середовища. Аутсорсинг виступає як ефективний інструмент підвищення ефективної діяльності підприємств та організацій, збільшення рентабельності та конкурентоспроможності. Найбільш часто аутсорсинг використовується в кризових ситуаціях, тому що основний ефект аутсорсингових операцій полягає у зниженні витрат [1,3]. Разом з тим, аутсорсинг є частиною стратегії управління підприємством.

Таким чином можна виділити причини використання аутсорсингу:

- зосередження на основних видах діяльності;
- підвищення якості обслуговування;
- потреба у зниженні витрат.

На сьогодні для України характерними функціями, які передаються в аутсорсинг є управління персоналом та інформаційні технології.

Одним з найбільш вагомих механізмів для прогнозування економічного розвитку є форсайтинг [7]. Форсайтинг включає ряд підходів: прогнозування, перспективи, передбачення, стратегічний аналіз, експертну оцінку.

Ефективна діяльність суб'єктів господарювання залежить також від соціально-економічних програм держави. За кордоном форсайтинг відбувався в три етапи:

- виділення ринкових можливостей;
- підвищення конкурентоспроможності і поліпшення якості життя, стійкого розвитку;
- прискорення програми, більш швидке реагування на нові виклики і можливості.

Крім того, процес форсайтингу починався з формування напрямів розвитку і завершився пошуком інструментів, які впливали на зміни як в економічному так і в науковому середовищі. Варто розрізняти форсайт та стратегічне планування. Форсайт включає ряд підходів, що об'єднують три складових:

- бачення майбутнього (прогнозування, перспективи, передбачення);
- планування (стратегічний аналіз, визначення пріоритетів);
- мережі (спілкування, експертна оцінка).

Після успішного впровадження форсайту на національному рівні починають виникати програми, які функціонують на регіональному рівні. Регіональний форсайт передбачає участь у процесі «передбачення» регіональних органів влади, регіональної науки та органів місцевого самоврядування наряду з громадськими організаціями та бізнесом. Регіональний форсайт проводиться щодо конкретної території, яка сформувалася під впливом спільних політичних, соціальних, демографічних та економічних факторів.

Інститутом проблем ринку та економіко-екологічних досліджень у рамках бюджетної науково-дослідницької роботи, зважаючи на те, що регіони України мають неоднорідний характер розвитку територій встановлено, що найбільш доцільним є формування точок інноваційного розвитку на регіональному рівні. Найчастіше місцеві органи самоврядування та районна влада не в змозі самостійно вирішити проблеми, що виходять за рамки адміністративних районів, у той час для обласної влади такі проекти не є пріоритетними.

Висновки. Використання аутсорсингу на сільськогосподарських підприємствах може значно підвищити ефективність їх роботи, знизити витрати у системі стратегічного управління, суттєво посилити їх конкурентоспроможність в умовах глобального економічного розвитку.

Форсайтінг є одним із основних механізмів передбачення майбутнього в умовах нестабільної економіки. Найчастіше форсайтінг використовують на національному рівні, проте регіональний форсайтінг може мати наступні переваги:

- більш точне виявлення інноваційних точок росту на території регіону;
- отримання синергетичного ефекту від співпраці споріднених структур;
- формування єдиного стратегічного плану розвитку для усіх адміністративно-територіальних складових одиниць;
- поєднання зусиль регіональної влади, органів місцевого самоврядування, бізнесу та науки для досягнення спільних цілей.

Список використаних джерел:

1. Гавриленко К. Аутсорсинг як інструмент зниження витрат у системі стратегічного управління / К. Гавриленко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – 1(91). – С. 104-109.
2. Дубицький В. Якісні зміни у формах і механізмах агропромислової інтеграції / В. Дубицький // Економіка України. – 2001. – №4. – С. 63–67.
3. Зозульов О. Аутсорсинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах глобалізації / О.Зозульов // Економіка України. – 2009. - № 8. – С.16-24.
4. Клочан В.В. Діагностика фінансового стану сільськогосподарських підприємств [Текст] / В. В. Клочан, Н. І. Костаневич, А. Г. Костирко // Економіка АПК. - 2009. - № 4. - С. 86-88.
5. Месель-Веселяк В. Я. Організаційно-економічні умови розвитку аграрного виробництва в Україні / В. Я. Месель-Веселяк //Економіка АПК.- 2010.-№9.- С. 3-12.
6. Осипов В.М., Пивоварчук І.Д., Парасюк І.Л. Стратегічне планування як ефективний інструмент управління регіональним розвитком / В. М. Осипов, І. Д. Пивоварчук, І. Л. Парасюк // Вісник Сумського державного університету. – 2011. - №1. – С.103-114.
7. Черевко Г. В. Роль кооперації у розвитку аграрних відносин в Україні / Г. В. Черевко// Економіка АПК. – 2000. – №11. – С. 16–19.

Рецензент: д.е.н., професор Плаксієнко В.Я.